

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob
nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj,
a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. —
Naročnina znaša: v Ljubljani v uprav-
ništvu mesečno K 1—, z dostavljanjem
na dom K 1/20; s pošto celoletno K 18—,
polletno K 9—, četrtletno K 4/50, mesečno
K 1/50. Za inozemstvo celoletno K 28—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
Uredništvo in upravnništvo je v Miklošičevi
ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu,
naročnina pa upravnistvu. Neprankirana
pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne
vračajo. Za oglase se plača po dolo-
čenem ceniku. Lastnik in glavni urednik
Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirc.
: Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani. :

Iz slovenske politike na Go- riškem.

Do leta 1907. smo imeli na Goriškem dve odločilni slovenski politični stranki; klerikalno in liberalno. Takrat se je poročila še nova, kmečka ali „agrarna“ stranka, ki je imela namen ostreiti se vpliva meščanskih slojev in združiti predvsem kmetijske mase v politično stranko. Ta misel je našla pa nezmogljive voditelje, katerim, kakor se je takoj pokazalo, ni bilo do uresničenja demokratičnega programa nove struje, marveč zgolj za pridobitev poslanskih mandatorov ter plačanih in neplačanih častnih mest. V novo agrarno stranko je drlo izprva vse, kar se ni strinjalo s politiko ene ali druge že obstoječih strank; bila je to nekaka stranka malkontentov. Če bi bila razpolagala s potrebnimi duševnimi in gmotnimi močmi bi bila utegnila, spriti velikega števila nezadovoljnih v tej in oni stari stranki, le-te pritegniti nase in se povspeti do moči in veljave.

Ker so ji pa že ob porodu manjkali vsi za razvoj in obstanek potrebni predpogoji, je morala po par letih životarjenja propasti.

Zapečatila je pa svoj konec definitivno v trenutku, ko je zapravila svoje neodvisno stališče in se je podala brezpogojno v varstvo liberalne stranke.

Danes imamo zopet prejšnji politični položaj: nasproti si stojita še klerikalna in liberalna stranka. Precejšnji odstotek prebivalstva na goriškem pa se dejanski ne ogreva preveč ni za eno ni za drugo teh dveh strank; to se je najbolje pokazalo pri zadnjih volitvah v deželni zbor, ko so ti nezadovoljneji bojkotirali eno in drugo stranko z abstinenco: ostali so lepo doma! Na zunaj ostaja seveda vse pri starem, opreznih opazovalcev pa zasledijo takoj, da se vrši in v eni in drugi stranki rastoče protigibanje. To gibanje, ki je pred leti porodilo agrarno stranko, pripravlja se na novo izdajo, in kdo ve, dali se bo ista tudi ponesrečila tako, kakor se je prva?!

Nad vse podučno je, če zasledujemo bolj od blizu to gibanje v eni in drugi stranki, če raziskujemo njega vzroke, če pokažemo na pogoje kakor tudi, da navedemo pota, ki jih treba ubrati, da krene slovenska politika na Goriškem na zdrava in realna tla in to v narodnostnem kakor gospodarskem oziru.

Tla na Goriškem so za narodno napredno misel brezprimerno ugodnejša kot recimo na Kranjskem, zato pa bi bilo v interesu naše narodne stvari, katero more uspešno zastopati edino napredna stranka, da se ugodni predpogoji lahkomišelnost ne zapravijo in je treba kreniti končno na druga, solidnejša pota!

Ako nastopi to, narodno napredna stranka se bode lahko v doglednem času pospela do odločilnega činitelja in bo lahko prevzela vodstvo v naši politiki.

Da se pa to doseže, bi treba pred vsem strankino vodstvo preustroiti načinom, da bi bilo mogoče zopet pritegniti nase vse odpadnike, ki so po mišljenju še vedno napredni, dasi so uskočili iz tehničnih ali netahničnih vzrokov v drugi tabor. Vpeljati bi treba v stranko demokratičen duh, kakor ga zahtevajo današnji časi, in zaprijeti nekako delo realiziranja naših moči na gospodarskem polju. Kar je gnilega in se ne da več sanirati naj se brez pomisleka odreže, sicer se bodo rane le dalje širile. Neha naj se že enkrat s pustolovščinami in prične naj se sistematično s štedljivostjo ter zasleduje praktična, realna potrebna odgovarjajoča politiko na narodnem in gospodarskem polju. Osebnosti naj stopijo v ozadje in niti trenutka naj se ne pomislija stopiti v zvezo s to ali ono stranko, kadar to zahteva splošna ljudska korist. — Gospoda, ne mislite vedno in pred vsem na lastni „jaz“, puščajte ljudstvo do besede in učite se doprinasiti tudi žrtev. Ljudstvo bo stalo potem na vaši strani in z vašo pomočjo in resno voljo privedete lahko narod do njegovih pravic in do relativnega blagostanja. Masa je dobra in politično zrela, kar je gnilega to je večinoma v višjih družabnih plasteh. Dobri zgledi pa so več vredni kakor vsi lepo tiskani programi.

Napisali smo ta članek z namenom, da damo inicijativo za diskusijo, kako pričeti, da se spravi goriško slovensko politiko na zdrava realna tla, kakor tudi v memento onim, ki se še vedno trdovratno drže starih potov in nočejo uvidevati, kam te vodijo ter se še dalje delajo slepe in gluhe za vsa znamenja, ki vstajajo iz ljudstva proti njim.

Iz slovenskih krajev.

Št. Vid pri Zatični.

Nevihita s točo. 27. t. m. popoldne okoli pol 2. ure je razsajala huda nevihta s točo posebno v smeri proti Žužembergu. Prasketanje toče se je slišalo kakor v neizvojevani vojski v B... pokanje brzostrelnih pušk. To bi bilo nekaj. Nadalje Vas še prosimo, delajte na to, da dobi Dolenska „Jutro“ z jutranjo pošto.

Konečno še to: Dajte nam Vašo skrivnost o opazovanju vremena razkriti. Morda bomo potem tudi mi preroki.

Glede odposiljanja lista z jutranjo pošto, ni naša krivda, da tej Vaši in tudi splošni želji še nismo mogli ustreči. A kar še ni, še bo. Kar se pa tiče razkritja skrivnosti vremenskega proročanja, bi Vam že ustregli, a bojimo se, da boste ali razočarani, ali pa nam ne boste mogli verjeti. Vsekakor pa nameravamo ob priliki storiti prvi poizkus v tej zadevi.

Iz Vrhnike in okolice.

Javni napisi. — Dvajseti september je resnično rodil uspehe, ki jih pač ni nikdo pričakoval. In to ne samo v središču Slovenije, v beli Ljubljani, ampak celo zunaj na deželi. Samo ob sebi je umevno, da mora v tem oziru tudi Vrhnika biti prva. Spominjamo se še živo, kakšno hejslovansko navdušenje je vladalo celo med tukajšnjimi klerikalci, ko se je raznesla vest o smrti Lundra in Adamiča, vse je bilo pripravljeno, darovati življenje za svoj jezik in narod. In danes? Niti duha, niti sluha o vsem tem... Pozabljeno je vse že zdavnaj... In po našem trgu se blišče danes na vseh koncih in krajih javni napisi v blaženi, edinozveličavni nemščini, o kateri naši narodnjaki pred enim letom niso hoteli ničesar slišati... Zakaj in čemu to, vas vprašamo, prijatelji! Ali nam je treba s tem kvariti narodni značaj našega trga? Pri nas ni Nemcev, zapomnite si to — in ravnajte se po tem! —

Prezgodnja pohvala ni nikdar dobra, o tem smo se sedaj natančno prepričali. Zadnjič smo omenili, da se je naša požarna bramba duhovnom uprla, češ, da se ne da komandirati k procesiji. Toda šla je vendar, v kolikor smo se informirali — za prav puhle in prazne koncesije... Smo pa le mož... brambovci, kaj ne?

Povest o mlaju. — Posestnik Arhar, po domače Cigara, je obljubil posestniku Oblaku in Debevcu mlaj, katerega naj bi potem postavila v čast vs. Rešnjemu telesu. Popolnoma zastoj ga da — Oblak in Debevc naj gresta le v njegov gozd, posekati drevo in ga pripeljata na Vrhniko. Rečeno, storjeno! Moža sta šla in pripeljala mlaj... Toda kaj sedaj? Drevo je lepo in par dvojčec bi se dalo dobiti, ko bi ga prodala... In začela sta iskati kupca... A Cigara ni hotel o tem ničesar vedeti. Drevo jima je resnično daroval, a iz tega še ne sledi, da bi ga smela ona dva tudi prodati... Tako so se nekaj časa prepirali, vsak je trdil svoje... slednjič pa je Cigara drevo vzel, ga razsekal in spravil v drvarnico... Sedaj ima drva doma, ki sta mu jih zastoj pripeljala iz gozda Oblak in Debevc... Pa naj še kdo reče, da naši katoličani niso iznajdljivi!...

Kdo je prijatelj delavca? — to vprašanje hoče zadnji „Lažljub“ rešiti na ta način, da čuti z delavci le klerikalizem, ne pa g. dvorni založnik K. Jelovšek. Odpuštil je iz službe baje nekega moža, ki dela v njegovi tovarni že devet let in je sedaj podpredsednik klerikalne strokovne zveze — na cesti! Stvar nas je zanimala in zato smo se na pristojnem mestu informirali. Mi namreč poznamo g. dvornega založnika kot posebnega prijatelja delavcev in vsa Vrhnika ve, da ga daleč okrog ni moža, ki bi tako očetovsko skrbel za svoje delavce kot ravno g. K. Jelovšek. Čudno se nam je zdelo, da bi bil kar tako brez vsakega vzroka odslavljen dolgoletnega delavca.

In poizvedeli smo sledeče: Odkar izteguje znani socialni genij Gostinčar svoje roke po vrhniškem delavstvu in je postal Lovro Smrtnik (prizadeti delavec) podpredsednik strokovne zveze, se je mnogo izpremenilo. Mož je postal ošaben in nekega dne je izustil krilate besede svojemu gospodarju v obraz: „Ko bomo enkrat organizirani, boste morali vi plesati kakor bomo mi hoteli!“ No, in gospod dvorni založnik je hotel pokazati, da sedaj še lahko on gode, pa je zagodel tako, da je Smrtnik odrčal... — To je ves delikt, ki ga je zagrešil g. Jelovšek in radovedni smo, če bi bili klerikalci v danem slučaju drugače postopali... Toda, če bodo še dolgo izživali in hujskali delavce zoper gospodarja, potem se zna zgoditi, da bodo nekega lepega dne našli vse delavce Jelovškove tovarne pred kaplarijo — kdo jim bo pa takrat dal kruha, je druga stvar!...

O „svobodni šoli“ je predavala učiteljica Jurjevčič iz Ligojne v vrhniškem „Katoliškem domu“ in to baje tako krasno, da so vsi poslušalci — backi — zaspali. Mi sicer nismo bili pri predavanju, a če zna ligojska pedagoginja tako predavati, kakor — koketirati, potem nam je resnično žal, da je nismo šli poslušat...

Klerikalni kruhoborci, ki so organizirani v „Slomškovi zvezi“, počaste Vrhniko šele 18. julija in ne kakor so splošno nameravali, 2. junija. Kaj je te značajneže že drugič pripravilo do tega, da so odložili svojo komedijo na poznejši čas, tega nismo mogli dognati!

Novo mesto.

Nova dekliška šola se ima v kratkem graditi v Novem mestu in je v ta namen kupila mestna občina že lansko leto potreben svet s hišo pod kapiteljem od g. N. Romeja iz Sevnja pod Trško goro. Nastavila so se v svrhu poučevanja, ki se začasno vrši v stari hiši, tri šolske sestre iz Ljubljane, za pomoč sta pa še dva profesorja iz Novega mesta. Število učenek je že v prvem letu toliko naraslo, da ne kaže drugega kakor povečati stavbo ali pa zidati drugo. In res so premodri mestni možakarji pri eni zadnjih sej sklenili, da se mora še letos graditi novo šolsko poslopje in se je v ta namen določil še prvi potreben kapital okrog 80.000 kron. Svet za novo stavbo so določili takoj za staro hišo na vrtu, ki je že zdavnaj opustošen. Nismo proti temu, da se ne gradi zavod, ki je za celo Dolensko prepotreben in velikanskega pomena, pač pa danes vsak previden človek z gotovostjo trdi, da dotični svet ni za 8. razredno meščansko šolo. Če se bo zidala šola na tem prostoru, meščani sami ne bodo vedeli kje se šolajo njih otroci; šola ne bo imela prav nikakega dostopa in se prav iz nobene strani ne bo videla. Če mislijo meščani, da morajo vsako javno poslopje zidati v takem kraju, da ga nihče ne vidi, potem priporočamo sl. krajnemu šolskemu svetu in mestni občini, da se določi svet za novo

LISTEK.

VLADIMIR LEVSTIK.

In vstali so divji psalmi.

(Dalje.)

Tisti hip pa so zadoneli opojni zvoki vojaške godbe. Prihajala je bliže in bliže, namah so vsi spoznali njeno koračnico, in so začuli bližanje velike množice glasov, ki so peli tiste divje psalme svobode:

Na boj, teptani milijoni,
grmeč nas kliče dan dejanj!
Podirajo se trli troni,
prostost kipi iz živih sanj!
Dovolj so trli nas okovi,
preveč smo trtili besed;
zdaj vodi strel in bajonet
in pest in meč nas k zarji novil!
Smrt vsemu, kar stoji!
Bodočnost naj živi!
Na boj, na boj,
da iz krvi
svoboda se rodi!

Še nikoli ni ta pesem tako omamila duš. V tem hipu je navdala vsa srca s svečanim češčenjem; kakor svet plamen je vstala med njimi, razprostrla se je naokoli z naglico viharja, in mahoma je zakraljevala nad grmenjem borba in nad gluščinami

krikom množic. Saj je bila pesem, zložena kdovekje v trpljenju sužnjih spon; iz dna srca, hrepenečega po svobodi, so se pač rodile besede in njihov strastni napev. Polglasno so jo peli izprva, s plahimi pogledi naokoli; nato je zadržala ponosneje krščenja s krvavim krstom prvih mučeniških žrtev in prvih barikad; vodila je armado, ko je v strašni bitki odrekla trinitostu svojo dlan in svojo krvi ter se napotila domov, da osvobodi narod sužnjega jarma; ta pesem, ki je utripala v sleherni žili in v najzadnjem odsvitu krasnih hrepenej vesoljnega ljudstva, je zadonela zdaj vsem kot klic do zmage in do svobodnih dni!

Vojaška godba se je tačas približala. Korakala je pred močnimi polki pehote, ki je na prvi klic generala-diktatorja prisegla republiki zvestobo. General, še mlad mož s črno brado in ognjevitimi temnimi očmi, je jeznil na čelu zvestih čet. Vsi, od diktatorja do zadnjega prostaka, so bili odtrgali znake na pokrivalih ter pripeli trobojne republiške kokarde. Toda diktatorjeva vojska se ni končavala z zadnjo uniformo: za vojake so sledile brezkončne vrste oboroženega naroda, od meščana do krepke postavne zagorelega delavca, od dečka-dijaka do sivolasega starca, od kmeta s pranaturnim besom na stisnjenih ustnicah, do ženske, ki

je stiskala puško z drobno roko, dotlej nikoli vajeno moritve.

Vojaki in množica, ki jim je sledila, so veselo klicali ljudstvu, kje so skladišča z orožjem:

„Vsak dobi svojo puško! Dovolj jih je za vse... In patron je toliko, da bi lahko postreljali zvezde z neba!“

Republičanski polki so korakali na pomoč oddelkom, ki so oblegali konjiško in strelsko vojašnico. — Ležali sta vsaka na drugem koncu mesta, in uporniki, oboroženi samo s puškami, niso mogli konjkom in strelcem do živega, ker so se branili izza trdnih zidov. Naskakovali so z velikim pogumom, a tudi s krvavi žrtvami, kajti vsako okno in sleherni lina je bila podobna žrelu, brez prestanka bruhačemu ogenju. Konjica je trikrat poizkusila izpad; toda peklenška svinčena toča oblegalcev je podirala konje in ljudi.

To so bile čete, ki jih je za vsako ceno trebalo uničiti: njih vojaki so prihajali iz oddaljene pokrajine, kjer je živel napol barbarski narod, sovražen svobodi in zaščitnik vlade zatiralcev. Diktator se je bal težkih izgub v tem boju na življenje in smrt, ker ni vedel z gotovostjo, ali more računati s pomočjo topništva. — Pri

topničarjih je bilo moštvo le po večini pridobljeno za revolucionarno misel, manjši del pa, skoraj polovica, in mnogo častnikov bi se bilo dalo prej posekati kakor da bi ganili s prstom za osvobojenje. Zato so se bili revolucionarni vojaki zarotili, da pomore nezanesljive tovariše in častnike, kakor hitro jih nameravane razstrelbe po mestu obveste o izbruhu splošnega upora. Diktator jim je poslal v prvem hipu nekaj čet na pomoč, toda vходи so bili še v rokah nasprotnikov, in le v notranjosti vojašnice je divjal boj, krik in streljanje.

Diktator je že celo uro vodil obleganje strelcev; takrat pa pridrevi jezdec z veselo vestjo, da se je upor med topničarji posrečil.

„Vse polno je mrtvih“, je dejal, brisoč si kri na ranjenem čelu. „Tudi med nami jih je padlo nad sto; častnikov smo poklali dobro polovico...“

General je zamahnil z roko; vojak je bil, in vedel je, da brez krvi ni zmage. Vse to klanje in morenjenje je gledal v duhu že kdovekdaj poprej, ko je z vestimi prijatelji v nočeh brez spanja ustvarjal načrt splošnega vstanka, potezo za potezo, do najmanjše podrobnosti. (Dalje.)

šolo na „šancah“ ali pa pod „Čopovim bregom“. Tudi prostor pod „gaugami“ ali pa na „Kleinbergelcu“ bi ustregel modernim zahtevam. — Čudno se nam zdi, da se za to stavbo, posebno pa za prostor, kjer naj bi se zgradilo novo šolsko poslopje najbolj zanima veleučeni Rozmanov Korelček. On ima pri usmiljenih sestrah tako dela čez glavo, zato bi mu svetovali, da si nikar brez potrebe ne dela tako velikih skrbi.

Razno iz mesta in okolice. Kakor čujemo je prevzel novo Windischerjevo gostilno pri kolodvoru na račun neki I. M. Če je to res svetovali bi temu gospodu, da z gosti bolj vljudno ravna kakor ravna ua sedanjem mestu. Gostilničar za tako gostilno mora že biti precej olikan in potrpežljiv, ne pa mogoče kaka surovina ali pa celo prepeč. Svetovali bi g. Windischerju, da dobro premisli predno izroči iz rok gostilno, ki bi morala biti v celem mestu ena najboljših.

„Likof“ od šmihelske procesije sv. Rešnjega Telesa je pilo v nedeljo v gostilni župana Zurca 24 ognjegascv iz Volte vasi. Te ognjegasce je najel Zurc zato, da so mu delali pri procesiji špalir. Če ga le niso vlekli za nos.

Največji nasprotnik Slovencev lekarnar Bergmann, strašil je te dni z nemškimi plavicami po mestu. Mi mu radi prepustimo to veselje, če ravno izziva mirne Slovence. Saj se sam tepe.

Splošni pregled.

Italjanska pravna fakulteta.

Bienert je prešel glave svojih dragih ter se je prestrašil. V zbornico pride kmalo bugdet, in on mora imeti večino! Toda ti nesrečni Italjani, ki so spravili ravno sedaj zopet na površje tozadevno vprašanje glede pravne fakultete. Bienert dobro ve, da so laški poslanci jeziček na tehtnici njegove precej omahljive in negotove večine; zato pa Bienert računa in računa, Trst, Dunaj, Trident, kam naj postavi italjansko vseučilišče. Nemce je Bienert že zopet pregovoril, da so za Trst, ker jim je v strahu razkril nevarnost, ki čaka vlado pri proračunskem glasovanju! Bienert je pač premeten računar, misli si, naj postavi poslanska zbornica italjansko pravno fakulteto magari tudi v Trst, za mojim hrbtno stoji patrijotična gospodarska zbornica, ki gotovo ne dovoli, da se ustanovi, v Trstu zalega iridentistov! Glavna stvar je samo proračun, da je le ta pod streho, drugo pa gospoda Bienertha prav malo briga! In tako se bo nadaljeval zopet boj za italjansko vseučilišče, slovenski poslanci pa čakajo gotovo zopet kak ugoden „junktim“ ali kompromis!

Sicilija.

V prisotnosti kralja in nepregledne množice je bil v petek odkrit v Palermu spomenik v spomin na združenja kraljestva obeh Sicilij z italjanskim kraljestvom leta 1860. Pri odkritju so govorili rimski in palermški župan ter bivši minister Orlando. V poslanski zbornici se je pa spominjal velikega dne v zgodovini združene Italije poslanec Calajanni; govoril je o pohodu Garibaldijeve vojske v Palermo ter se s vznesenimi besedami spominjal onih, ki so stopili na bojno polje za združenje in svobodo domovine. Vojni minister Spingardi se je pridružil v imenu vlade izvajanjem predgovornika, kar je vzbudilo v zbornici splošno odobravanje.

Konec pruske volilne reforme.

Pruska zbornica je razpravljala v petek nanovo o volilni reformi. Kancelar Bethmann-Hollweg je izjavil, da so za vlado izpremenjevalni predlogi konzervativcev, centruma in liberalcev nesprejemljivi. Ako poslanska zbornica ne vzame sklepov gosposke zbornice za podlago svojih sklepov, potem vlada ne more, ne najde nobene poti več, ki bi vodila k pozitivnemu uspehu! Poslanska zbornica je nato odklonila vse spreminjevalne predloge § 6. volilne predloge, a nazadnje je odklonila celo ves § 6. proti glasovom liberalcev in konzervativcev. Nato je kancelar izjavil, da v takih razmerah vlada ne polaga več nikake važnosti na nadaljne razprave zakonske predloge glede pruske volilne reforme; predsednik državnega zbora je proti izjavi zaključil sejo.

Dnevne vesti.

Neprijeten slučaj. Na vse strani se je že ugibalo, zakaj je zastopnik avstrijskega cesarja pri pogrebu angleškega kralja Edwarda, prestolonaslednik Franc Ferdinand tako naglo na večer končanega pogreba odpotoval iz Londona. Angleški list Truth pa sedaj razjasnjuje vzrok tega nenadnega odhoda. Kot znano sta si bolgarski kralj in avstrijski prestolonaslednik velika nasprotnika; ker na Dunaju niso vedeli, da se udeležijo pogreba sam bolgarski kralj, zato je šel prestolonaslednik v London, ki tega go-

tovo ne bi storil, ako bi vedel, da se sreča s Ferdinandom. Tako sta pa velika nasprotnika potovala slučajno v istem vlaku iz Dunaja v Calais, skupaj jih je prepeljala kraljeva jahta v Dover, a oba suverena se nista niti pogledala! Ker je za ostal bolgarski kralj nekaj dni v Londonu, odpotoval je avstrijski prestolonaslednik, ki baje tudi ni bil nič kaj posebno zadovoljen z mestom, ki so mu ga nakazali pri pogrebu, se isti večer, ker se je bal, da se ne bi srečal s svojim neprijateljem.

Iščejo se priče. Kdor bi nam znal z gotovostjo povedati, kje se je policijski komisar Jančigaj nahajal ob času tolovajskega napada na našega odgovornega urednika v „Unionu“, se prosi, da se čimprej zgasi v našem uredništvu. Gre se za čas od trideset na 11. do pol 12. ure ponoči. Z ozirom na dvojne si nasprotujočih izjav omenjenega komisarja, bi bili podatki važnega pomena za nas. Ker se proti Bračiču in njegovim pomagačem vloži izven že tekoče še posebna ovadba na c. kr. državno pravdnništvo, prosimo, da se zglasijo sploh vse take priče, ki vedo o tem tolovajskem napadu količnik izpovedati. Državno pravdnništvo pa še enkrat opozarjamo, da je nam isto odgovorno za slučaj, če bi Bračiča in njegove komplice še pred razpravo vzela noč iz Ljubljane. Osebnost „simpatije“ gospe v justični palači do članov našega uredništva morajo upoštevati geslo: Ena ka pravica za vse!

Bojkot „Unionu“ ne smemo in ga tudi ne bomo proglašali. Pač pa se obracamo do vseh tistih nam znanih Slovencev, ki tudi še po zadnjem tolovajskem napadu na našega odgovornega urednika zahajajo v „Union“ — bodisi v kavarno ali restavracijo — z nujno prošnjo, naj nas ne pozdravljajo več, naj nas sploh smatrajo, kakor bi nas ne bilo. Omizje gg. literatov in umetnikov pa še posebno prosimo, da nam ne pošiljajo več nikakih poročil, ne vabil, ker jih kratkomalo ne sprejememo. Isto velja tudi omizju gg. zdravnikov, odvetnikov in sploh tistih, ki so doslej reflektirali na naša poročila, oziroma pri zdravnikih, na naša privatna priporočila. Za somišljenike bomo preskrbeli, da dobe v drugih kavarnah nadomestilo za „Union“. Kar se pa tiče liberalne gospe frakarjev n. pr. Grassellija in dr. Novaka i. dr. nas nič ne brigajo, ti so odgovorni le liberalni stranki, če hodijo v „Union“ ali pa ne. Brez zamere, a ne moremo drugače!

Škofova brošura pred sodiščem. Na razna vprašanja ali je ta zadeva že zaspala, ali kaj li, smo danes v položaju priobčiti nastopno pismo: „Odvetnik dr. Fran Novak. Ljubljana, dne 18. februarja 1910. Dragi prijatelj! Kot zastopnik g. Ivan Lampreta, tiskarja v Kranju, dovoljujem si Ti na Tvoj opomin v zadevi g. Pirca naslednje priobčiti: Gosp. Lampret ne dolguje g. Pircu ničesar. Grožnje Pirčeve z javnostjo ter ubožnim listom ne napravijo na g. Lampreta zaželjenega utisa. Po mojem mnenju je položaj tak, da g. Pirc v pravdi ničesar ne doseže. Sicer pa je gosp. Pirc še sam dolžan večjo vsoto g. Lampretu, katero vsoto bo seveda g. Lampret kompenzando ugovarjal. Prostovoljno in brez predjudica za pravdo pa je založil pri meni g. Lampret 150 K, katere Ti izročim, ako izjavi g. Pirc, da nima od g. Lampreta po izplačilu te vsote ničesar več zahtevati. Prosim, da blagovoliš vsebino tega pisma sporočiti svojemu g. klijentu. Te prijateljsko pozdravlja Tvoj udani tovariš Dr. Novak.“ — Pismo je prejel advokat dr. Anton Švigelj. Po naše, namreč brez pravnega znanja g. dr. Novaka, bi se dalo to tako povedati: Lampret ni Pirca nič dolžan, pač pa nasprotno, Pirc je Lampretu še veliko več dolžan. — Ampak, če Pirc podpiše izjavo, da mu Lampret ni nič več dolžan, dobi od Lampreta za to 150 K... Naravnost imenitno. — Dalje ta zadeva še ni dozorela in če je „Jutro“ že ob začetku poročalo, da je stvar — ker Pirc te „velikodušnosti“ ni sprejel — že pred sodiščem, vam vsem, ki ste o verodostojnosti tega poročila dvomili, garantiramo, da to ni bila naša krivda. Garantiramo vam pa tudi, da pridejo še bolj zanimive stvari na dan, kot je današnje pismo g. dr. Novaka.

Kričče razmere v prisilni delavnici. Že od nekdanj velja beseda, kdor več dela in čimveč odgovornosti ima, se mu da tudi večje plačilo. Pazniki prisilne delavnice napravijo v četrta leta toliko službe, kakor jo napravijo druge sluge pri dež. uradih ali drugod skozi celo leto. Avanzma in plača je pa enaka vsem uslužbencem dežele Kranjske, torej kje so tisti faktorji, ki so bili tako kratkovidni in brezbrizni. Ti preklicani klerikalci vabijo vedno delavke tobačne tovarne na shode ter jim govore, mi smo za osemurni delavnik, „demokratje“ so pa temu nasprotni, kakor smo pred par meseci čitali v nekem klerikalnem listu. Klerikalci so tam za osemurni delavnik, kjer ga že imajo, na primer v tobačni tovarni, kjer imajo že poleg osemurnega delavnika vsako soboto in pred praznikom poldneva prosto. Seveda je stvar drugačna, pri ženskah se lahko igra loterija vseh svetnikov, da se prodajajo „pildki“ vseh goštro, je

„kšeft“, to nese. Pazniki prisilne delavnice imajo pa žive „pilde“, ki jih komaj preživljajo pri sedenju draginji, zato pa tudi ne morejo naslikanih svetnikov kupovati; ti ljudje se samo pred volitvami spomnijo, da tudi prisilna delavnica na Kodeljevem, drugače pa paznike ne povabijo na kakšen shod, da bi tudi njim priborili že zaželeni osemurni službeni delavnik, da bi tudi pazniki zamogli enkrat uživati veselje tega sveta — namesto suženjstva. Ti faktorji se borijo za skrajšanje delavnika tam, kjer ga ljudstvo že živa v tujih podjetjih, v svoji lastni režiiji, na primer, kakor je prisilna delavnica, kjer so odgovorni gospodarji čez ta zavod, se pa ne zmenijo za to. Tam vlada barbarizem in pasje razmere, da more paznik blazen postati v nekaj letih od prenaporne službe.

Vzorna ljubljanska policija. Piše se nam: V včerajšem „Jutru“ ste ožigosali pod naslovom „Dosljednost ljubljanske policije“ eklatanten slučaj brutalnosti Lavterjevega moža postave. — Koristno in zaslužno delo ste storili. Energična in brezobzirna beseda v tem oziru bi bila že davno potrebna. Kajti kruto bi se motil, kdor bi mislil, da je ta slučaj takega postopanja ljubljanske policije osamljen. Ni osamljen, ampak tipičen je in sam Bog vidi, koliko takih nepostavnih aretacij po ruski metodi imajo gotovi elementi pri ljubljanski policiji že na vesti. Meni samemu je znanih več takih slučajev po mojem utisu flugrantne kršitve zakona od strani teh ljudi. Ker nameravam v kratkem obširneje razpravljati o razmerah na magistratu, naj navedem danes le nekaj slučajev brez daljšega komentarja. Svoje dni je apcliral literat po poklicu nekemu uradniku radi par predrznih besed soleno zaušnico sredi ceste. Raditega sicer umestnega kaznovanja ga je na lice mesta prihiteli polmesec, namesto da bi ga bil samo notiral, kar meni nič tebi nič uklenil in odvedel v „špehkamro“, kjer je moral prenočiti. Uklenil pa ga je tako močno, da literat par tednov ni mogel pisati. — Če mislite, da se je policaju zato skrivil le en las, se motite. Nekega drugega literata je redar na stražnici radi par besed obrcal in osuval. Neki umetnik je bil zaradi pijanosti aretovan in seveda zopet uklenjen. Ker se je norčeval iz stražnika, češ, le še bolj privij, ga je ta iz jeze tako močno uklenil, da je vitez čopiča kar tulil. In tulil je lahko, saj mu je brizgala kri izza nohtov. V zadoščenje zato je moral tudi on v „špehkamri“ prenočiti. Z ložijem v „špehkamri“ sploh radi postrežejo. Posebno, ako imajo na koga „piko“. Vodja Herzog je v tem oziru posebno prijazen. Zgodi se pa tudi, da dobi vodja „višji nalog“ in potem je egalno kateri vodja ima službo. — Mi pustimo g. dopisniku, da izpove svoje mnenje, na kar tudi mi izrečemo svojo sodbo. — Uredn.

Zapiranje trgovin. Poroča se nam: V sredo dne 25. t. m. je priredilo društvo slovenskih sotrudnikov za Kranjsko v salonu hotela Ilirija veliki sestanek društvenih članov. Na tem sestanku se je razpravljalo med drugim tudi glede odpiranja in zapiranja trgovin. Iz sinočnjega klerikalnega glavnega glasila je razvediti, da se je sestanek posebno privoščil „Merkurja“ in da se je sklenila rezolucija na deželno vlado v tem zmislu, da naj ista razmere glede odpiranja in zapiranja trgovin povoljno uredi. Nam, ki sicer „Merkurja“ nikakor ne zagovarjamo, se čudno zdi to ogorčenje tega sestanka. Kajti „Merkur“ je že pred tem sestankom sklenil in odpisal enako rezolucijo na deželno vlado. Še bolj čudno pa se nam zdi, da ta sestanek niti črke ni znil v prilog svojim tovarišem na deželi, kateri gotovo še bolj kot ljubljanski tovariši potrebujejo ureditve naravnost škandaloznih razmer tako glede službenega razmerja v splošnem, posebno pa še ravno glede odpiranja in zapiranja trgovin. „Merkur“ pa se je spomnil tudi teh revežev in že pred tem sestankom. Le ne preveč enostransko, gospodje, dobra in pravična stvar zahteva vsestranskega pravičnega dela! — Priobčujemo to poročilo za enkrat les to pripombo: Tudi nam, ki smo se zavzeli za trgovske sotrudnike ter se v prvi vrsti in prvi po izidu novega zakona resno pobrigali za ureditev teh razmer se čudno zdi, da so gospodje proti svoji objubi poslali poročilo o tem sestanku le v katoliško tiskarno, od nas pa zahtevali, da „Jutro“ ponatisne iz klerikalnega lista. Vse drugo, gospodje, tega pa nikar ne zahtevajte od nas! Op. ured.

Kje je Velikovec? Kako veliko smo Slovenci pridobili v narodnem oziru, vidimo pač vsak dan. Mi se čudimo, ako v naših obmejnih krajih ne dobimo onih pravic, katere nam pripadajo; toda pogledajmo najprvo v naše prestolno slovensko mesto Ljubljano. Samo tale slučaj: Minuli teden pripelje neki postrežček na državni kolodvor zabojo knjig, katere bi moral po strankinem naročilu oddati tam za Velikovec. Toda glej ga spaka, uradnik, ki je bil v službi, ni mogel najti te postaje, za katero ve že šolar tretjega razreda. Informiral se je tudi pri svojih kolegih „wo das „Felikofec“

liegt“, toda niti eden ni mogel vedeti, kje leži ta prečudna postaja, ali da bi prestavil isto v nemščino. Po dolgem iskanju so ti učenjaki poslali domov postrežčka, češ, naj stranka drugo postajo napiše, ker Velikovec ne eksistira. Postrežček pa jezen, ker je že toliko časa čakal, pograbi zabojo in ga nese na južni kolodvor, kjer ga je takoj oddal. — Torej južni kolodvor nadkriljuje v tem oziru državnega. — To je škandal, da še pri nas v sredini Slovenije nimamo uradnikov, ki bi naš materin jezik umeli. Gg. državni poslanci, zahtevajte enkrat odločno, da dobi naš državni kolodvor same slovenske uslužbenice. Nemških kulturonoscev ne rabimo.

Vlomilec Pavlič pred sodiščem. Včeraj popoldne se je vršila pri deželnem sodišču zanimiva razprava o revarnem vlomilcu Pavliču. Poročilo o razpravi sledi.

Okrašenje balkonov in oken s cveticami. V Pragi je mestni zastop pričel navduševati meščanstvo za olepšanje mesta s cveticami in eksotičnimi rastlinami po oknih in balkonih. Tudi Ljubljana se zadnji čas v tem oziru nekaj lepša, toda še vse premalo. In vendar je ta način olepšavanja poslopij nekaj cenega a nad vse priporočljivega. Zatorej: Ven s cveticami na okna in balkone. Kdor bo pa najlepše okrasil, naj mu olepševalni odsek prizna primerno nagrado kakoršne dele tudi Čehi v Pragi!

Tovarniška poslopja v Medvodah, ki so bila ob zadnjem požaru poškodovana, se prezidajo še letos. Na to dobe delavci zopet zaslužek v papirnici.

Najdeni ključ. Našel se je snopič ključev včeraj pri pokopališču sv. Krištofa. Lastnik naj se zgasi v uredništvu „Jutra“.

Zahtevajte vedno in povsod samo slovensko kolinsko kavino primes, ker je res najboljša.

Društvene vesti.

Velika pomladanska veselica pevskega društva „Slavec“ se vsled nepričakovanih ovir ne vrši na bivšem vojaškem preskrbovališču, temveč na vrtu hotela „Tratnik“ („Zlata kaplja“ na sv. Petra cesti št. 27). Ta vrt je jako obsežen, na novo urejen, električno razsvetljen in be povodom veselice krasno dekoriran. Ker je tudi restavracija na jako dobrem glasu, bo za postrežbo vse najboljše preskrbljeno in to po navadnih vsakdanjih cenah. Začetek veselice bo ob 5. uri popoldne ter je razdeljena v štiri velike oddelke. I. Promenadni koncert. II. Nastopi pevskega zbora. III. Ljudska veselica. IV. Razne zabave in razvedrila. Vsak teh oddelkov ima po več točk sporeda, tako da bo našel vsak udeleženec kar najraznovrstnejši užitek. Ker bo to prva veselica na tem vrtu, na katerem se bo oskrbelo sedežev in miz tudi za največjo udeležbo, deluje tako odbor „Slavca“, kakor tudi restavrat z vso vnemo, da bo veselica kar najboljše uspela. V nedeljo dne 5. junija torej na veliko pomladansko veselico, na novem zabavišču hotela „Zlata kaplja“.

Odbor telovadnega društva „Sokol II.“ za St. Jakobski in Trnovski okraj v Ljubljani naznanja, da priredi dne 10. julija t. l. večjo prireditev, spojeno z javno telovadbo, kar naj blagovoli slavno občinstvo in druga narodna društva vzeti v pošte.

Ciril-Metodova podružnica za občino Dobrunje s sedežem v Štepanji vasi priredi dne 19. junija ustanovno veselico pri g. I. Bricelju v Štepanji vasi z jako zanimivim vsposredom, ki ga priobčimo pozneje. Da bo udeležba tem mnogoštevilnejša, prosimo slavna sosedna društva, naj ta dan ne prirejajo veselice.

Zagoneten slučaj zastrupljenja.

(Dalje.)

Br. Kaiser proti časopisom.

Bilo je menda 1. julija ko se zgledim pri preiskovalnem sodniku dr. Kaiserju. Prosila sem ga za prepis dr. Oražnovega spričevala. Dr. Kaiser: „Zakaj ga pa rabite?“ Jaz: „To je moja stvar!“ Dr. Kaiser: „Jaz moram vedeti zakaj ga rabite. Kajti, če ga vi hočete dati v Slovenski Narod, ali v kak drug list, za to mi ne damo prepisa.“

Jaz: Gospod doktor! Jaz dam tudi brez tega prepisa v časopis, če le hočem. Meni je stvar bila preje in je tudi še sedaj bolj znana, kot vam vsem skupaj. Dr. Kaiser: Da, res je to! Jaz: Sicer pa ta prepis dr. Oražnovega spričevala rabim, ker se pustim zdravniško preiskati v svrhu doprinesitve dokaza resnice.

Dobila sem naprošeni prepis. Ko pa sem nekoč pozneje ta pogovor omenila dr. Oražnu, je tudi on rekel, da to stvar lahko dam v kateri list hočem.

Vnovič zdravniško preiskana.

Zahtevala sem tudi od dr. Novaka, da mi vrne pri njemu shranjeno zdravniško izpričevalo dr. Stojca, ozir. dr. Rusa. To izpričevalo ponesem k dr. Stojcu in mu po-

vem, da mi ga dr. Novak ni pravilno prečital. Dr. Stojc: „Izpričevalo sem na pravil za Vas in ne za dr. Novaka.“ Deloma, ker se nisem počutila nič boljše, deloma že z ozirom na čudne razloge zadnjega deželno sodnega sklepa sem se dala še enkrat preiskati pri dr. Stojcu. Uspeh njegove preiskave je naknadno zabi- ležen pod že znanim prvim izpričevalom in se doslovno glasi:

Preiskava 3. julija 1909.

„Bolezensko stanje bolnice Marije Sladič je po ponovni preiskavi neizpreme- njeno, kakršno je bilo dne 8. majnika t. l. Posebno je povdarjati: popolno kožno neobčutljivost na levi strani, po- manjkanje kornealnega in žrelnega refleksa, jako močno občutljivost in bolečnost mest, kjer so bile po izpovedbi preiskanke gori omenjene poškodbe. Zboljšanja ni konsta- tovat v nikakem oziru.“

Ljubljana, 3. julija 1909.

Dr. Josip Stojc, l. r.

Čudodelna moč dr. Stojčevega izpri- čevala.

Drugi dan nesem to izpričevalo k na- mestniku državnega pravdnika dr. Pajnič. In tu sem se zopet prepričala, kako je dr. Novak vodil moje zastopstvo. Porečem nam- reč dr. Pajnič (kazaje na dr. Stojčovo iz- pričevalo): „Gospod doktor, ali je Vam morda znano to le izpriče- valo?“

Dr. Pajnič ga prečita in pravi začu- den: „Zakaj ga preje niste poka- zali“

Jaz: „Zato, ker izpričevala do- slej niti v rokah nisem imela, pač pa ga je imel moj zastopnik dr. Novak. Računala sem, da bo že on potrebno ukrenil.“

Dr. Pajnič mi je na to obljubil, da bo že on to zadevo naprej vodil, zahteval pa je od mene, da mu izpričevalo izročim v porabo. Ker pa se mu je malo čudno zazdelo, da ima zdaj dr. Stojčovo izpriče- valo tako čudodelno moč (z ozirom na na- sprotno mnenje sodnih zdravnikov) se ni- sem mogla kar sama odločiti, ali naj ga izročim ali ne. Šla sem k dr. Stojcu ter ga vprašala za nasvet. Dr. Stojc mi je rekel, naj izpričevalo le oddam, toda le proti po- trditvi, ker ima izpričevalo zame realno vrednost. Nato še le sem izpričevalo res predložila državnemu pravdniku oziroma sodišču.

Nova sodnijska preiskava.

Kmalu po teh dogodkih sem res do- bila vabilo na zopetno zaslišanje k preisko- valnemu sodniku dr. Kaiserju.

Mislím, da je bilo 24. julija, ko se zglašim pri njemu. Še predno se je zasliša- nje pričelo, je bil med nama ta-le pogovor: Dr. Kaiser: „Državni pravdnik Vas bo nemara tožil, je že malo na- mignil.“

Jaz: „Zakaj pa?“

Dr. Kaiser: „Zato, ker ste že de- nar (odškodnino?) dobili, pa ga še hočete od njega (Jos. P.)“

Jaz: S 1000 K se ne morem pre- življati. Sploh pa me naj le toži. Če se gre prav za zapor, jaz bom vse prestala, ako sem jaz kriva, da bi morala delati v tej skrivno- stni družbi gotovim osebam na ljubo. Imam pa tudi jaz pravico zahtevati pojasnila od prizadetih oseb, ki spadajo v ta krog, zakaj mi že pri mojem vstopu v službo niso pojasnili o razmerah v hiši in kaj bi mogla njim na ljubo delati, oziroma, da nameravajo z menoj početi, kar bi se jim zljubilo.“

Dr. Kaiser je na to kar umolknil.

*) Naj se primerja ta naknadna izjava prizna- nega zdravnika z izpovedbo sodnih zdravnikov v večeršnjem „Beschlussu“. Op. uredn.

Nov zakon o trgovskih so- trudnikih.

(Dalje.)

Zelo važnega pomena je vrstni red odškodninskih pravic v konkurzu, za ka- terega določa § 33. V kolikor ne pre- segajo na podlagi §§ 23, 29 in 31 od de- lojemalca uveljavljene zahteve zneska plače, ki odpade na eno leto, spadajo v prvi razred konkurznih terjatev (§ 43, št. 2. konkurznega reda). Dalje roki za uveljavljanje odškodninskih pravic pod § 34. Odškodninske pravice za- radi predčasnega izstopa ali predčasnega odpusta v smislu §§ 28. in 29., dalje od- škodninske pravice zaradi odstopa od po- godbe v smislu § 31. se morajo tekom 6 mesecev pri sodišču uveljaviti, sicer se izključijo.

Omenjam še nekaj važnih točk kon- kurenčne klavzule h kateri pravi § 86. Dogovor, vsled katerega je deloje- malec za čas po končanem službenem raz- merju omejen v svojem pridobitnem delo- vanju (konkurenčna klavzula), je neveljaven,

če je delojemalec ob času dogo- vora nedoleten, ali če letna plača ob času končanega službe- nega razmerja ne presega zneska 4000 kron, pri višji plači je tak dogovor le v toliko veljaven, v kolikor: 1. zadeva omejitve delovanje v opravilni stroki delo- dajalca in ne presega dobe enega leta, in 2. omejitev po predmetu, času in kraju in razmerju do kupčijske koristi, ki jo ima delodajalec od nje, nepravilno otežuje bo- doči zaslužek delojemalca. K temu do- loča § 37. Če je delodajalec vsled lastne krivde dal delojemalcu opravičen povod za predčasni izstop ali za odpoved službenega razmerja, ne more uveljati po konkurenčni klavzuli utemeljenih pravic zoper deloje- malca.

V slučaju konvencionalne kazni pa pravi § 38., da je znižanje konvencionalnih kazni podvrženo sodišču. Zelo socialnega pomena pa je § 39, ki določa kakšno naj bode izpri- čevalo. Delodajalec je obvezan, delojemalcu ob končanem službenem razmerju na za- htevo dati pismeno izpričevalo o dobi in načinu delovanja. Vpisi in opazke v izpričevalu, vsled katerih se delojemalcu otežuje dobiti novo službo, so nedopustne. Ako pa za- hteva delojemalec med službenim razmerjem izpričevalo, se mu ga mora na njegove stroške dati. Izpričevala, ki so v shrambi delodajalca, se morajo delojemalcu na zahtevo izročiti. (Konec.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Proračunski odsek.

Dunaj, 28. maja. V današnji seji proračunskega odseka se je začela debata o postavitvi trgovinskega ministrstva.

Razpust nižjeavstrijskega dež. zbora.

Dunaj, 28. maja. Današnji ministrski svet je sklenil razpust nižjeavstrijskega dež. zbora na zahtevo krščanskih socialistov. S tem ugasne tudi imuniteta poslanca Hrabe, ki zatoži več kršč. soc. kapacitet.

Afera Hofrichter.

Dunaj, 28. maja. Razprava proti nad- poročniku Hofrichterju je bila danes ob enajsti uri končana; častniki, prisledniki so- dišča so, takoj zapustili sodno dvorano, a ob eni uri so se zopet zbrali k nadaljnjemu posvetovanju; pričakovati je vsak trenutek, da se razglasi obsodba.

Profesor Zuckerkandl — umrl.

Dunaj, 28. maja. Znani anatom du- najske klinike profesor in dvorni svetnik dr. Emil Zuckerkandl je danes umrl.

Profesor Robert Koch umrl.

Berlin, 28. maja. Slavni bakterijolog Robert Koch, profesor na berlinski kliniki iznajditelj seruma je danes umrl. Cesar Vi- ljem je sporočil njegovi vdovi svoje so- žalje.

Kretsko vprašanje.

Rim, 28. maja. Italijanska vlada je pritrdila angleško-francoskemu dogovoru glede kretskega vprašanja. Točke dogovora obsegajo določbe, po katerih se morejo mohamedanski poslanci udeležiti kretskega parlamenta, ne da bi se žalilo njih nacio- nalno čustvo! Sploh se uvede na Kreti po- ložaj, kot je bil do leta 1908 pod vladno guvernerja.

Dunaj, 28. maja. Tukaj se trdi, da je tudi Rusija že pritrdila angleško-franco- skemu dogovoru glede Krete, tako da bo to vprašanje kar najprej slednjič rešeno.

Carigrad, 28. maja. Turški narodni svet je pozval vse signatarne sile, da naj slednjič uredi kretsko vprašanje, ker sicer Turčija sama napravi red, dosti je bilo že praznega igranja! Porta in vsa Turčija je pripravljena braniti svoje interese ua Kreti s skrajnimi sredstvi.

Nova častniška liga.

Atene, 28. maja. Kljub vsem de- mentijem se potrjuje vest, da so grški čast- niki ustanovili novo vojaško ligo, ki je sta- vila takoj na vlado zahtevo, da naj odgovori na zadnjo turško noto glede kretskega vpra- šanja v istem ostrem tonu, kakor je to sto- rila Turška.

Lukacz za Justha.

Budimpešta, 28. maja. Splošno po- zornost vzbuja dejstvo, da se je finančni mi- nister Lukacz v svojem kandidatskem go- voru jako simpatično izrazil o Justhu ter med drugim rekel, da je položaj tak, da je obstrukcija v drž. zboru neizogibna, zna se celo zgoditi, da se pridružijo obstrukcio- nistom tudi kake zmernejše opozicijske stranke. — Justhovi listi konstatirajo z ve- likim zadovoljstvom to izjavo.

Sleparije sestre Kandidate.

Pariz, 28. maja. Kot se zatrjuje, je večina upnikov, ki jih je prevarila sestra

Kandida že plačanih, ter so umaknili svoje zahteve.

Pariz, 28. maja. Sestro Kandidate iz- puste jutri iz zapora.

† **Koloman Mikszath.**

Budimpešta, 28. maja. Znani ogrski pisatelj Koloman Mikszath, ki je pred par dnevi praznoval sedemdesetletnico, je več- raj ob eni umrl.

Pruska volilna reforma.

Berlin, 28. maja. Vsa napredna jav- nost izraža svoje veselje, ker je pruska vo- lilna predloga doživela tak žalosten konec; vesti, da radi tega demisionira, državni kancelar Bethmann-Hollweg se ne potr- jujejo.

Papeški konzistorij.

Dunaj, 28. maja. V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da je letošnji papeški konzistorij zopet preložen, torej letos ne bodo imenovani kardinali.

Za današnje vreme ne damo veliko. Mogoče da se bo dopoldne še „držalo“, a popoldne če ni izrecen sever gospodar, je bolje, če vzamemo dežnik na izprehod — tudi pri lepem vremenu; če pa je jugo- vzhod zunaj pa najbolje kaže, da ne gremo predaleč od doma. Zna morda „ropotati“.

Poslano*)

Podpisana „Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev“ vpisana za- druga z omejeno zavezo, usoja si z ozirom na razno pisanje in razne govornice glede oddaje, oziroma sprejema mizarjskih del pri obrtni šoli, izjaviti sledeče:

„Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev“ ima glasom pravil svoj sedež v Ljubljani in odračunava obrtne davke c. kr. davkariji za mesto Ljubljana. V Ljubljani ima zadruga v Kolizeju na Marije Terezije cesti št. 11 (tam, kjer je bila poprej tvrčka Puc & Komp.) tudi svojo zalogo in prodajalno pohištva ter svojo osrednjo pisarno. Na Glinah pa ima na svojem posestvu mizarjsko delavnico, ki je urejena v najmodernejšem smislu in odgovarja tudi vsem socialno-higijenskim zahtevam. Člani zadruge morejo biti po § 46. zadr. pravil le mizarji, oziroma lesni delavci; izjemoma se sme sprejeti za člana tudi koga drugega, ki ni mizar ali takih ne sme biti nikdar več nego petnajst.

Namen zadruge je pa: povzdiga gospodarskega stanja članov mi- zarjev, kot taka je torej čisto go- spodarsko podjetje, ki naj svojim članom pomaga do primerne eksistence. V svrhu revizije in denarnega prometa pa je včlanjena pri „Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani“, kateri moramo priznati, da vsestransko in uspešno zastopa naše interese.

Vsak dosednji njen član ima vse sposobnosti, ki jih zakon zahteva za mi- zarskega mojstra — in če bi bilo praktično in imelo kak smisel, vzemo lahko vsi dosednji njeni člani obrtno dovoljenje za mizarjski obrt, pa bo zadruga lahko v 24 urah „Zadruga mizarjskih moj- strov“. Ker pa živimo v dobi, ko železni zakoni gospodarskega razvoja kažejo zdru- ženje gospodarsko šibkih v svrhu uspeš- nega boja za obstoj kot nekaj brezpogojno potrebnega, tedaj je umevno, da je „Pro- duktivna zadruga ljubljanskih mi- zarjev“ taka kot je.

S to izjavo, ki naj stvarno pojasni dejanski položaj glede Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev — bodi združena še naša topla zahvala g. županu Ivanu Hribarju in ljubljanskemu občin- skemu svetu. Županu Ivanu Hri- barju za to, ker je v svojem „Po- slanem“ na člane stavbnega od- seka in na občinske svetnike sploh strogo stvarno vzel v pretres našo ponudbo za mizarjska dela, ter nam s tem odprl doslej zaprto pot — občinskim svetnikom pa za to, ker so s svojim glasovanjem omogo- čili nam, da moremo pokazati svo- je sposobnosti pri tako znameniti stavbi.

Prepričani pa naj bodo tako gospod župan kot občinski svet ljubljanski in pa tudi vsa druga javnost, ki se za to zanima, da bodo izdelki iz „Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev“ v vsakem oziru so- lidni in da bodo obstali pred najstrožjo stvarno kritiko. Če so člani „Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev“ znali poprej kot mizarji velikih ljubljanskih in tujih tvrdk izdelovati v renomé in slavo svojih gospodarjev, bodo to v lastnem interesu znali še bolje.

„Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev“ prosi le, da se jo kot solidno domačo tvrdko vzame pri vsaki priložnosti kot enako v pošte.

„Produktivna zadruga ljubljanskih mi- zarjev“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Miha Levec, s. r.

Janko Pogačnik, s. r.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgo- vorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmahjši znesek 50 vin. — Za informacije se plača 10 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Mladenič, večš dobre slovenske korespondence ter hitre pisave išče službe proti začetni plači, kot pisar v večji pisarni v Ljubljani ali Celju. — Cenjene ponudbe se prosi do 12. junija t. l. pod „Začetna plača“, posterestante, Gor. Logatec. 28/3—2

Dobro lidoča gostilna s trgovino in nekaj po- sestva v dobrem stanju se takoj proda radi preselitve. Kdor noče zamuditi lepe prilike naj pride k Ivanu Levičarju v Krmelju št. 30 na Dolenjskem. 29/6—2

Spretno šiviljo sprejem takoj v trgovino, pred- nost ima, ako je izurjena v trgovini. Naslov pove in- seratni biro „Jutra“. 30/3—2

Sprejmeta se dva vajenea z dobro šolsko iz- obrazbo in poštenih hiš v Slovensko trgovino v Ko- čevju, katera kupčuje z manufakturnim, specerijskim, galanterijskim, kolonialnim blagom, železnino in de- želnimi pridelki. „Trgovina“ Kočevska posojilnica v Kočevju. 33/5—1

Cand. iur. išče primerne službe. Naslov v ured- ništvu „Jutra“. 36/3—1

Več gospodov se sprejme na dobro meščansko hrano. Naslov pove in seratni biro „Jutra“. 39/3—1

Pristni kraški teran, 14 hl se proda. Ivan Du- golin, Gorjansko 58, pošta Nabrežina. 40/2—1

Sprejme se gospode na stanovanje in hrano. Ne- meblovana soba s posebnim vvhodom se takoj odda. Šelenburgova ulica št. 4. (stanovanje na dvorišču.) 38/3—1

„Narodna kavarna“
Fran Krapeš.
104—5

Vsak dan svež
sladoled
v kavarni, slaščičarni in pekarni
J. Zalaznik
Stari trg šte. 21. 40—2

H. Suttner
Ljubljana, Mestni trg
nasproti rotovža
priporoča svojo bogato zalogo najfinejših in najnovejših žepnih, kakor salonskih ur, juvel, zlatnine in srebrnine, raznih pri- pravilnih daril iz kina srebra. 52—7
Blago najfinejše vrste. :: Cene najnižje.
Cenik zastoj in poštne prosto.

Tovarna
sodavice in pokalice
na Predovičevem selu
izdeluje brezalkoholne pijače iz kemično strogo preizkušenih voda.
Najzdravejše okrepčilo.
Za obilne naročbe se priporočata slav. občinstvu in gostilničarjem
Bergant & Škof.

= Danes =
se vrše
v hotelu Tivoli
3 koncerti
„Slov. filharmonije“
dopoldne od pol 10.—12. ure,
popoldne od 3.—pol 7. ure in
zvečer od pol 8.—11. ure.
Vstop prost.

Kolarsko obrt na Selu št. 26

sem otvoril

ter se slav. občinstvu toplo priporočam

Fran Petkovšek,
kolarski mojster.

Kavarna „Prešeren“

ima vsak dan svež

== sladoled ==

vseh vrst in

ledeno kavo.

Filip Fajdiga

trgovec s pohištvom

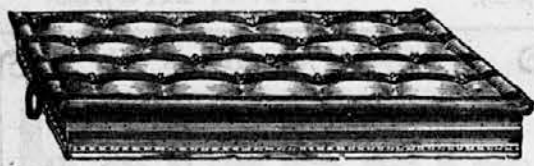
Ljubljana

Sv. Petra c. 19

izdeluje in popravlja
raznovrstno

pohištvo

po najnižjih cenah.

Sprejme se takoj

sobne

slikarje!

Stalno delo!

Kje, pove upravništvo „Jutra“. 3—1

Telečjo pečenko

po izredno nizki ceni

I. vrste kilogram . . . K 1.60

II. „ „ „ „ 1.40

III. „ „ „ „ 1.30

prodaja v Šolskem drevoredu pri jubilejnem mostu

Matija Lavtižar.

Ivan Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo šte. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko
in bogato zalogo 12—6

klobukov, slamnikov,

čepic, peres itd.

vse po nanižjih cenah.

MAKSIMILIJAN SARTORY

: Ljubljana, Rožna ulica št. 39. :

Naznanilo!

V ponedeljek 30. t. m. dopoldne ob 10. uri se bo pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi št. 16 vršila

prodaja hiše, Kopališka ulica št. 12

in zraven ležeče lepe vrtno parcele. Hiša je novo in solidno delana, ima večje, eno manjše stanovanje in pripraven lokal za prodajalno s posebnim vhom s ceste. Vpeljan je mestni vodovod. Tik za hišo je velik vrt s posebnim vodnjakom. Lega je čim najugodnejša: tik ob Gradaščici, nasproti kolizejskemu kopališču, torej zveza z mestom zelo pripravna. Štetí bo treba le en del kupnine, ker se bodo lahko prevzeli vknjiženi dolgovi. Cena je primeroma nizka.

Natančnejša pojasnila daje upravitelj Ivan Miklavčeve konkurzne mase

Advokat dr. Anton Švigelj,
Ljubljana, Slovenski trg 3.

Zaradi minule sezije

se prodaja

v „Angleškem skladišču oblek“

izgotovljene obleke za gospode in dečke

ter konfekcijo za dame in deklice

še ceneje kakor doslej.

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Stopnice, balkoni,
spomeniki,
stavbeni okraski
i. t. d.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp.
v Ljubljani.

Cementne cevi
v vseh dimenzijah,
barvaste plošče
i. t. d.

L. TOMAŽIČ v Spodnji Šiški

Nekartelirano!

(preje tvrdka J. C. Juvančič)

Nekartelirano!

priporoča svojo bogato zalogo

zagrebškega in češkega piva,

kakor tudi bogato zalogo izbornih namiznih vin.

Vsak gostilničar lahko pristopi kot odjemalec brez ozirov na prejšnjo pivovarno!

Delniška glavica:
K 3.000.000.

301—46

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond:
K 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½ %.

Sprejema prijave za subskripcijo delnic „Ljubljanske kreditne banke“ IV. izdaje: za delničarje à K 420.—, za nedelničarje à K 445.— do dne 31. maja 1910.